

Täiendav info uuringu kohta

Igal aastal haigestub Eestis emakakaelavähki umbes 150 naist. Haiguse peamiseks tekitajaks on inimese papilloomiviirus (HPV), mis levib puutekontakti kaudu, sealhulgas seksuaalsel teel. Papilloomiviiruse tüüpe on üle saja, kuid emakakaelavähki tekitab neist vaid osa. Kui naine nakatub kõrge riskiga HPV alatüüpidega, võivad emakakaela rakkudes tekkida muutused ning vajaliku sekkumiseta areneda vähieelne seisund. Emakakaelavähk võib välja kujuneda 10-15 aasta jooksul. Paljudel HPV viirusega nakatunud inimestel puuduvad haigusnähud ja/või kaebused ning tavaliselt ei tekita rakumuutused emakakaelal ega vähieelne seisund muutusi enesetundes.

HPV kodutesti abil hinnatakse kõrge riskiga HPV alatüüpide esinemist emakakaela rakkudes. See on uudne ja efektiivne emakakaelavähi riski hindamise meetod, mis võimaldab igal naisel võtta proovi privaatselt ja mugavalt talle sobival ajal ja kohas. Paljudes Euroopa riikides on kodutest juba emakakaelavähi sõeluuringus kasutusel.

Käesoleva uuringu eesmärk on hinnata HPV kodutesti teostatavust Eestis emakakaelavähi sõeluuringus mitteosalenud naiste seas. Teadusuuringus analüüsime HPV ja sellest tingitud emakakaela rakuliste muutuste esinemissagedust, naiste hinnanguid kodutestimisele ja proovivõtuvahendile ning uuringusse kutsutud naiste osalemist sõeluuringus. Uuringu tulemuste põhjal saame hinnata, kas Eestis on võimalik kodutesti edaspidi kasutada tavapärase sõeluuringu osana, pakkudes naistele võimaluse tervishoiuasutusse pöördumise asemel proov ise kodus võtta.

Uuringus kutsutakse osalema 12 000 naist üle Eesti. Teie e-posti/koduse aadressi saime rahvastikuregistrist.

Kahe nädala möödudes peale proovi saatmist on kõigil uuringus osalejatel võimalik oma testitulemust vaadata digiloost (www.digilugu.ee), kui logite sisse kasutades ID-kaarti või mobiil-IDd. Samuti on Teil võimalik testitulemuse teada saamiseks meile helistada või meiega e-kirja teel ühendust võtta.

Me võtame ühendust ainult nende uuritavatega, kelle proovist leitakse kõrge riskiga HPV alatüübid (positiivne testitulemus) ja anname täpsed juhised, kuhu pöörduda täiendavate uuringute tegemiseks. Kui Teie testitulemus on negatiivne, siis me Teiega ise ühendust ei võta. Negatiivne testitulemus tähendab, et hetkel Teil kõrge vähiriskiga HPV alatüüpe ei leidu. Sel juhul palun jätkake tavapärasest sõeluuringus osalemist.

Pärast testitulemuse selgumist kogume andmebaasidest/terviseregistritest andmeid Teie uuringutulemuste ja tervise kohta, samuti Teie osalemise kohta sõeluuringutes järgneva viie aasta jooksul.

Kinnitame, et Teie isikuandmed on kaitstud ja neid töödeldakse vastavalt isikuandmete kaitse üldmäärusele, isikuandmete kaitse seadusele, teistele õigusaktidele ja hea teadustava põhimõtetele. Terviseandmetele on ligipääs ainult uuringu täitjatel ja volitatud isikutel laboris. Pärast andmekogumise lõppu eemaldatakse isikut vastada võimaldavad andmed ja edasine analüüs toimub isikustamata kujul. Uuringu kokkuvõtted ja tulemused avaldatakse üldistatud kujul. Isikuandmed hävitame lõplikult hiljemalt 31.12.2030. Proove säilitatakse laboris kolm kuud. Uuringukavandi on kooskõlastanud Tervise Arengu Instituudi Inimuuringute Eetikakomitee.

Kui Te olete sel aastal emakakaelavähi sõeluuringul käinud, palume Teil siiski selles uuringus osaleda. Kui saate sõeluuringu kutse edaspidi, siis osalege kindlasti.

Kogu uuring, samuti võimalikud täiendavad uuringud ja ravi on Teile tasuta, tagastusümbrike postikulud on tasuta.

Kui Teil esineb kaebusi (näiteks ebaregulaarne veritsus, valu, eritis), pöörduge kindlasti oma perearsti või günekoloogi poole, isegi siis, kui Te uuringus osaleda ei soovi!